

(Verstaatlichung) τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐν γένει ἐταιριῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ οἰκονομολογικοῦ προγράμματος τοῦ Βίσμαρκ.

Πόση ἡ δαπάνη διὰ τὴν συντήρησιν τοιοῦτου σώματος; ἤθελέ τις βεβαίως ἐρωτήσῃ. Εἰς 1,327, 548 μάρκων ἀνήλθον αἱ δαπάναι αὐταὶ κατὰ τὸ 1883 ἀποκλειστικῶς διὰ τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα, εἰς δὲ ποσὸν προσθετόν καὶ 59,054 μάρκα διὰ τὰς δαπάνας τῶν τηλεγράφων τῆς πόλεως· ὥστε ἐν συνόλῳ 1,386,602 μάρκα ἀπαιτοῦνται δι' ὅλην τὴν τελειότητα ταύτην. Ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἶνε πολὺ ὀλίγα!

Πρὶν καταλήξω δέον ν' ἀναφέρω ὅτι οἱ πυροσβέσται τοῦ Βερολίνου κατὰ τὸ 1883 προσέφερον ἀποτελεσματικῶς τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, ἐκτὸς πυρκαϊῶν, εἰς 32 περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπρόκειτο νὰ ἐκθάψωσι καταπλακωθέντας ἀνθρώπους, ἢ νὰ κρημνίσωσιν ἐπικινδύνους οἰκοδομάς, ἢ νὰ κενώσωσι πλημμυρησάντας γώρους, ἢ ἄλλα παρόμοια νὰ ἐπιχειρήσωσι. Ἐπίσης ἰδιαίτερας μνείας ἄξιον εἶνε, ὅτι θύματα τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τοῦ καθήκοντος ἀριθμεῖ ἐν ἔτει 1883 τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα τρεῖς μὲν νεκροὺς ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ πυρός, ὧν εἰς ἀξιωματικὸς, ἕξ δὲ πληγωμένους, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπικινδύνως.

Με τὴν σημείωσιν ταύτην τῶν ἀτυχῶν ἀλλ' εὐγενῶν θυμάτων ἤθελον κλείσει τὸ ἀρβίδιον τοῦτο, ἂν δὲν ἐνόμιζα ὅτι δέον νὰ μνημονεύσω καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ὁ ἡγεμονικὸς οἶκος τῆς Πρωσίας, αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ πολῖται, δεικνύουσι ὑπὲρ τῶν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πλησίον προκινδυνουόντων ἀνδρῶν. Οὕτως ἡ μὲν αὐτοκράτειρα δέχεται κατ' ἔτος τὸν διοικητὴν κ. Witte εἰς ἀκράσιον, παρουσιάζοντα αὐτῇ τοὺς ἐκ τοῦ σώματος διακριθέντας ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ, πάντες δ' οὗτοι λαμβάνουσιν ἀπὸ τῶν ἰδίων χειρῶν τῆς πολυτίμα ἐνθυμήματα. Εἰς τὴν ὥραιαν ταύτην τελετὴν παρίσταται πάντοτε ὁ γέρον αὐτοκράτωρ καὶ ἄλλα μέλη τῆς ἡγεμονικῆς οἰκογενείας. Μεθ' ὑπερφηανείας ἀφ' ἑτέρου ὁ διάδοχος ὁδηγεῖ πάντοτε τοὺς ἐν Βερολίνῳ ξενιζομένους βασιλεῖς καὶ πρίγκιπας εἰς τὰ γυμνάσια τοῦ σώματος καὶ ἐπιδεικνύει αὐτοῖς τὴν τελειότητα πάντων. Τοιαύτας ἐπιθεωρήσεις ἐποίησαντο κατὰ τὸ 1883 οὐκ ἰδίον συνεχῶς ὁ διάδοχος, οἱ υἱοὶ του καὶ ἄλλοι Γερμανοὶ πρίγκιπες, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ξένων ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας, ὁ δούξ τοῦ Connaught καὶ ἄλλοι. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἡθικῶν τούτων ἀμοιβῶν, χρηματικὰ βραβεῖα ἀπονέμουσιν ἐκάστοτε τοῖς διακριθεῖσιν ἐκ τοῦ σώματος ἢ δημαρχία τοῦ Βερολίνου καὶ αἱ διαφοροὶ ἐταιρίαι.

Τοιοῦτο ἐν σκιαγραφίᾳ τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα τῆς γερμανικῆς πρωτεύουσος. Καὶ προκειμένου νὰ καταλήξω ἐνταῦθα, οὐδένα ἄλλον ἐπίλο-

γον εὐρίσκω ἀρμοδιώτερον, ἢ τὴν εὐχὴν, ν' ἀποκτήσωσί ποτε αἱ Ἀθηναίαι τοιαύτην τινὰ τελειότητα.

Ἐν Βερολίνῳ.

ΑΡΙΣΤΕΪΔΗΣ Ν. ΡΟΥΚΗΣ

ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚῃ ΧΩΡᾷ

ΕΞ ΟΔΟΠΟΡΙΚΩΝ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

Γ'

Ἀπὸ Τυρνόβου εἰς Ρουστσοῦκιον.

Ἀμαξιτὰ ὁδοὶ ἐν Βουλγαρίᾳ. — Ὀφίς τοῦ ἐδάφους ἐκεῖθεν τοῦ Τυρνόβου. — *Μπέλλα*. — Γενικὸν στρατηγεῖον ἐπὶ τοῦ πολέμου. — Ἡ μεγάλη γέφυρα τοῦ Γιάντρα. — Ὁ Μακεδὼν ἀρχιτέκτων. — Τὸ δάσος τῆς Μπέλλας. — Τὸ φάσμα τῶν λησιῶν. — Οἱ φόβοι ἐνὸς ἀξιωματικοῦ. — Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ὀροφυλακῆς. — « Ἄς σάμε Τεερνογόρσκη ». — Ἀνδραγάθημα τοῦ ἀξιωματικοῦ. — Τρεστενίχ. — Ἐμπροσθεν τοῦ Ρουστσοῦκιου. — Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου μου. — Τὸ Ρουτσοῦκιον. — Ἡ μεγάλη ὁδός. — Ἐν ἱστορικὸν αὐτῆς. — Εἰς πασσᾶς καὶ εἰς Ρωμῆος. — Ἡ εἰκὼν τῆς πόλεως. — Ἐπιστροφή εἰς Ἀθήνας.

Ἀπὸ Τυρνόβου εἰς Ρουστσοῦκιον εἶνε δρόμος δύο ἡμερῶν ἀκόμη. Δὲν ἐνθυμούμαι ἀκριβῶς πόσων χιλιομέτρων, διότι ὑπάρχει ἀμαξιτὸς καὶ κατ' ἀποστάσεις σημειοῦνται τὰ χιλιόμετρα. Οἱ Τούρκοι, ἂν δὲν ἐπράξαν ἄλλο τι ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἴσως ἄλλο τὸ πρακτεῖον πλὴν τῆς καλῆς διοικήσεως, ἥτις ὅμως καὶ αὐτὴ εἶνε ζήτημα ἂν θὰ ἤρκει πλέον εἰς τὴν ἐποχὴν ἡμῶν, ἐφρόντισαν τοῦλάχιστον νὰ κατασκευάσωσιν ὁδοὺς μεταξὺ τῶν κυριωτέρων αὐτῆς κέντρων, συμποσομέναις ἐν τῷ συνόλῳ εἰς 890 χιλιόμετρα. Ἀμφιβάλλεται ἂν οἱ ἐλευθερωθέντες ἤδη Βούλγαροι προσέθηκον ἔκτοτε καὶ δέκα μόνον, ἵνα συμπληρώσωσι τὰ 900. Τούτου λεχθέντος ἐν παρόδῳ, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ὁδὸν ἡμῶν καὶ ἐξακολουθοῦμεν τὴν πορείαν.

Δύο ἡμερῶν δρόμος· ἐπτὰ ὥρῶν τὴν πρώτην καὶ ἐννέα τὴν δευτέραν ἐφ' ἀμάξης, καὶ οὐδὲν τὸ θελκτικόν. Μετὰ τὴν ἐξοδὸν ἀπὸ τῆς βορείας στενοπορίας τοῦ Τυρνόβου ἀρχεται πλέον ἡ ἀγροικότερα φύσις καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι Ρουστσοῦκιου. Αἱ πεδιάδες δὲν εἶνε πλέον πεδιάδες, ἀλλ' ἀνώμαλα ἐδάφη τραχέως καλλιεργημένα καὶ τὰ ὅποια κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν — εἶνε 29 Σεπτεμβρίου — μὲ τοὺς θερισμένους ἀγρούς, τὰ ξηρὰ στελέχη τῶν ἀραβοσίτων καὶ τὰς ἀνηρότους ἐκτάσεις ἀναδύουσιν ὡς κεφαλὴ κοζάκων μὲ τὴν φρικτωσαν κόμην ὕστριχος. Μόλις κατ' ἀποστάσεις τὸ ἔδαφος ἀνυψοῦται χαίνως ἵνα σχηματίσῃ λοφίσκον τινά, ὁ ὅποιος ὅμως πόρρω ἀπέχει ν' ἀναπαρστήσῃ τὰς μικρὰς ἐκείνας ἀναδύσεις τῶν διακλαδώσεων τοῦ Αἴμου μὲ τὴν σφριγῶσαν αὐτῶν βλάστησιν, καὶ ἐπαναπίπτει πλαδαρὸς εἰς τὴν πρώτην τοῦ κατάστασιν. Δένδρα σπάνια, καὶ σχεδὸν οὐδέν. Μόλις ἐν ἡ δύο χωρία, τὰ πρῶτα ἀπὸ

Τυρνόβου, παριστώσι γραφικόν ὀλίγον θέαμα, τὰ δ' ἐντεῦθεν πλέον ἀναφαίνονται μεταξύ φιλῶν κοιλάδων κρυπτομένων ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὅσον καὶ ἀπὸ τῶν ἀνέμων. Οἱ χωρικοὶ ἀπαθεῖς, φυγχοί, ἀνάσθητοι ἐλαύνουσι διὰ τῶν λυπρῶν κοιλάδων μεταλαμβάνοντες τῆς ὄψεως οὐχ ἤττον ἢ καὶ τῆς φύσεως αὐτῶν. Καὶ ἂν δὲν ἦτο ὁ Γιάντρας ὅστις διαρρέων ἤρεμος κατορθοὶ ἐνιαχοῦ νὰ διῶδῃ ζωηρότητα τινα εἰς τὰς ἀπεράντους αὐτὰς ἐκτάσεις, θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀληθῶς διέρχεται διὰ στεπεπῶν. Δυνατὸν εἶπεῖν ὅτι εἶνε τὸ ἀκαλλέστερον καὶ τὸ μᾶλλον ἀπειρόκαλον μέρος τῆς Ἰλλυρικῆς, μολοντί πράγματι τὸ μέρος τοῦτο δὲν εἶνε τὸ μόνον τοιοῦτον τῆς βορειοτέρας Βουλγαρίας. Ἡ ἱστορία διήλθε δι' αὐτοῦ χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἔχνος διαβάσεως καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ τὴν ἐλαχίστην εἰς τὸν τόπον ἔκφρασιν, καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τις ἐντεῦθεν ἰδέαν τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ, θὰ ἐλάμβανε τῶντι τὴν χειρίστην. Εὐτυχῶς εἶδομεν ἤδη τὸ Γάβροβον, τὸ Τύρνοβον, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις ἐκατέρωθεν τοῦ Αἴμου, αἵτινες κάμνουσιν ὑμᾶς ν' ἀμφιβάλλητε ἂν δικαιοῦσθε νὰ τὸν κατατάξῃτε εἰς τὴν κατωτάτην κλίμακα.

Εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ μεταξύ Τυρνόβου καὶ Μπέλλας ἀπαντᾷ ὁ σταθμὸς τοῦ χωρίου Κότσινα, ἐνὸς τῶν ὀλίγων χωρίων τῶν διεσπαρμένων κατὰ τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ βουλγαρικοῦ κόσμου, οὐχὶ χείρονος τῶν ἄλλων· ἀλλ' ἐν Μπέλλα πλέον, ἐντεῦθεν τῆς πόλεως καὶ τοῦ Γιάντρα, ὅστις προὔπαντᾷ πάλιν ὑμᾶς ῥέων ἤδη μεγαλοπρέστατος, εἰς ἀπόστασιν τινα θὰ εἴρητε τὸ «Han national», ἢ Ξενοδοχεῖον τῆς Βερκόφτσας, ὅπου θὰ διέλθητε τὴν νύκτα. Εἶνε δὲ εὐρύτατος περίβολος, παρέχων ἄσυλον εἰς ζῶα καὶ ἀνθρώπους. Ἡ πόλις φαίνεται κατέναντι πρὸς ἀνατολὰς ἐντὸς σχισμᾶδος διακεχυμένη ἐφ' ἐκατέρων τῶν πλευρῶν. Δύω μιν ἀρόπυργοι δηλοῦσιν ὅτι ἦτο ἄλλοτε ἐστία Τούρκων, καὶ φαίνεται ὅτι καὶ σήμερον οἱ πλεῖστοι τούτων δὲν ἐγκατέλειψαν αὐτήν. Ὡς πόλις καὶ μοναδικὴ μάλιστα μεταξύ Ρουτσουκίου καὶ Τυρνόβου ἔχει πᾶν ὅ,τι συνεπάγεται ἡ περιωπὴ αὐτῆς, τὸν ἔπαρχον, τὸν δήμαρχον μὲ τὸ δημοτικὸν αὐτοῦ συμβούλιον, τὸν μοίραρχον καὶ τὸ τηλεγραφεῖόν τῆς. Κατὰ τὴν ἀφίξιν ἡμῶν ὄλον αὐτὸ τὸ ἐπίσημον προσωπικόν, συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν κιδαροφόρων δημάρχων ἰθωματικῶν χωρίων, οἵτινες ἦσαν πράγματι σπουδαῖοι παράγοντες ἐν τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, καὶ ἀκολουθοῦμενον ὑπὸ ἀριθμοῦ χωροφυλάκων, ἐπανήρχετο ἐκ περιοδείας ἣν ἐπεχείρησεν εἰς τὰ διάφορα χωρία πρὸς ληψὴν μέτρων κατὰ τῆς ληστείας. Ἀλλὰ δὲν ἦσαν αὐτοί, οἵτινες θὰ ἐνέπνεον τὸν τρόπον τοῖς λησταῖς, ἄλλος τις ἦν ἐκεῖνος, ὅστις ἐπὶ τῶν ἀγρίων δασῶν τῆς Μπέλλας, ὡς ἀληθῆς μονάρχης τοῦ βουνοῦ ἠδύνατο νὰ σᾶς εἴπῃ· «Περάσατε ἀφ' ὧδε, ἐν τῇ περιφερείᾳ μου δὲν ὑπάρχει πλέον

φόβος. Ἐγὼ σᾶς ἐγγυῶμαι». Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἡ Μπέλλα ὑπῆρξεν ἐπ' ὀλίγον χρόνον καὶ γενικὸν στρατηγεῖον τῶν Τούρκων, καὶ ἐκεῖθεν ἀπηρθύνθησαν οὐκ ὀλίγα τηλεγραφεύματα ἀναγγέλλοντα μάχας καὶ νίκας. Ἔως οὐμίαν ἡμέραν τὸ τηλεγραφεῖον τῆς Μπέλλας ἔπαινε πλέον ὀμιλοῦν. Ἦτον ἔκτοτε εἰς ξένας χεῖρας.

Μέχρι τῆς ἐσπέρας ἔχει τις εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πόλιν καὶ νὰ διέλθῃ καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐπὶ τοῦ Γιάντρα λιθόκτιστον γέφυραν. Εἶνε ἔργον ἀληθῶς ὠραῖον, στερεὸν καὶ μεγαλοπρεπές, ἔχον ἔκτασιν ἑκατὸν περίπου μέτρων καὶ πολλὰς ἀψίδας καὶ ἐστοίχισε, λέγουσι, μόλις 20 χιλ. φράγκων. Εἶνε δὲ καὶ αὕτη ἔργον τοῦ Μιδῆατ πασσᾶ, οἱ δὲ Βούλγαροι καυχῶνται καὶ διὰ τὸν ἀρχιτέκτονα ὅστις ὑπῆρξε Βούλγαρος ἐπίσης ἀλλὰ Μακεδόν. Ἀλλ' οἱ Μακεδόνες αὐτοὶ ἐγκλιματίζονται μὲν εἶνε ἀληθῆς εἰς τὸ βουλγαρικὸν ἔδαφος, δὲν πρέπει ὅμως καὶ νὰ παραλείψῃ τις ὅτι ἐγκλιματίζονται πάντοτε ὑπὸ τὸ χαρᾶκτηριστικὸν τοῦ Μακεδόνα, οὐδὲ λησμονοῦσιν ὅτι ἡ πατρίς αὐτῶν δὲν εἶνε Βουλγαρία. Τίς οἶδεν ἂν ἐνδομύχως δὲν τρέφουσι τὸν μυστικὸν πόθον ὅτι οὐδὲ πρέπει νὰ χρωματισθῇ τοιαύτη ἡ χώρα ἢ παραγαγοῦσα τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Ἀριστοτέλην.

Ἡ νύξ παρέρχεται καὶ ἐν τῷ χανίῳ τῆς Μπέλλας ὡς παρέρχετα· καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλ' οὐχὶ τῶντι ὑπὸ τὰς ἀρίστας ἐντυπώσεις, ὅτε ἔσχε τις πρὸ ὀφθαλμῶν ἀρτίως μαρτύρια τῆς ὑπάρξεως ληστείας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τὴν πομπικὴν περιοδείαν τῶν ἀρχῶν τῆς Μπέλλας. Μεταξὺ Μπέλλας καὶ Ρουτσουκίου ὑπάρχει πράγματι ἰκνή δασώδης ἔκτασις, ἀσφαλῆς τῶντι κρησφύγετον διὰ ληστείας, καὶ φαίνεται ὅτι οἱ Τούρκοι τῶν μερῶν εἶχον ἐπωφεληθῇ τὸ ἔδαφος πρὸς ληστρικὰς κερδοσκοπίας οὐδὲν ἤττον ἢ ὅπως ἐμπνεύσωσι τὸν τρόπον τοῖς Βουλγάροις. Τὴν ἐπιούσαν ἐμῆλλομεν νὰ διέλθωμεν τὸ δάσος, θαυμάδες, εἶνε ἀληθῆς, καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἀπέκρυπτε τὸν ὀρίζοντα δι' ἰσχυρὰς φυτείας· ἀλλ' εἶχεν ἐξ ἄλλου ἀτελευτήτους ἐλιγμούς καὶ ἐνῷ εὐρίσκετό τις πρότερον ἐν ἀνοικτῷ ὀρίζοντι, αἴφνης ἐβυθίζετο εἰς ἕνα ἐλιγμὸν ὅπου εὐρίσκετο μόνος μετὰ τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ἐν στενωπᾷ τῷ χώρῳ. Τὴν πρωίαν ἡμεθα ἤδη καθ' ὁδόν, καὶ τὸ δάσος μετ' ὀλίγον μᾶς ἐφάνη ὡς ἀσφαλῆς λαιμητόμος πλέον.

— Καὶ εἶνε τρομεροὶ κακοῦργοι αὐτοὶ οἱ Τούρκοι λησταί, ὑπετονθόρυσεν ὁ σύντροφός μου νέος Βούλγαρος ἀξιωματικὸς, φέρων τὰς ἐπωμίδας ὑπολοχαγοῦ καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἤλπιζον ὅτι θὰ ὑπεστήριζε τὸ θάρρος μου, αὐτὸς τοῦλάχιστον.

— Καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς;

— Δὲν ἤξεύρω, ἀλλ' ἤξεύρω μόνον ὅτι ἐνὸς ἀξιωματικοῦ τοῦ ἀπῆρσαν τὸ ξίφος καὶ τὰς ἐπωμίδας.

Εἶπε μὲν ἄλλοις χωρὶς νὰ προλάβῃ νὰ σκεφθῆ ὅλην τὴν ἀφέλειαν τῆς ἐξομολογήσεως, ἥτις ὅμως δὲν ἦδύνατο τῶντι ἢ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν ἀκούοντα. Ἀληθῶς ἐγὼ οὔτε ξίφος, οὔτε ἐπωμίδας εἶχον νὰ ἀφαιρηθῶ, ὅσον ὁ ἀφορᾷ τὸ ξίφος τοῦ συντρόφου μου δὲν ἀνῆκεν εἰς ἐμὲ τῇ ἀληθείᾳ νὰ τὸ προστατεύσω. Εὐτυχῶς οὐδὲ ἐδόθη εὐκαιρία. Εἰς ἀπόστασιν ἑκατοντάδων τινῶν μέτρων ἤμεθα ἤδη εἰς τὸν πρῶτον ἐλιγμόν. Ὁ ὀρίζων ἐστενοῦτο. Ἀλλ' ἰδοὺ ἐπὶ τῆς ὑπερκειμένης τῆς στενοπορίας κορυφῆς ὁμάς ἐνόπλων. Ὁ ἀμαξηλάτης ἐμαστίγου ἀτάραχος τοὺς ἵππους του, ἀλλ' αἱ καρδίαι τῶν ἀναβατῶν ἔπαλλον ἤδη, ἀγνοῶ τῇ ἀληθείᾳ τίνας ἐκ τῶν δύο περισσότερον. Ὁ ἀξιωματικὸς μὲν ἐτόλμησε ν' ἀντάλλαξῃ κρῦφιόν τι βλέμμα μετὰ τοῦ συντρόφου του, ὅπερ ἀπεικόνιζεν ὅλην τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἔφερε τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ ξίφους, προφανῶς ἵνα τὸ προφυλάξῃ. Ἀλλ' ἰδοὺ ἡμεῖς πλησιέστερον· οἱ ἔνοπλοι μένουσιν ἀκίνητοι. « Διάβολο! ἐσκέφθην. Ἀλλ' ἐὰν εἶνε λησταὶ αὐτοί, δὲν θὰ ἴσταντο εἰς τὸ ἐπιφανέστερον σημεῖον ὡς φρουροί ». Ἀλλ' ἐσώθημεν. Οἱ ἄνθρωποι φέρουσιν ὅπλα τέλος. Εἶνε φρουροὶ τῶντι, δύο χωρορῦλακες καὶ πέντε χωρικοὶ προχείρως στρατολογηθέντες πρὸς φρούρησιν τῆς λεωφόρου. Εἶχον στοχασθῆ μακρόθεν ἤδη τὰς χρυσιζούσας ἐπωμίδας τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ ἐσκέφθησαν νὰ τῷ προσφέρωσι τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμόν. Ὁ δυστυχῆς ἀξιωματικὸς μὲν συνῆλθεν ὅπως ἀναλάβῃ τὴν σοβαρότητα αὐτοῦ καὶ ἀποδώσῃ τὸν χαιρετισμόν μετὰ τινος ἐνδοιασμοῦ ἀκόμη. Εἰς νέον ἐλιγμόν ἀπαντῶμεν νέαν σκοπιὰν καὶ εἰς τρίτον πάλιν ἄλλην καὶ τέλος φθάνομεν ἐπὶ περιόπτου θέσεως, ὅπου βλέπει τις μακρόθεν ἤδη καλύβην εὐρυχωροτάτην καὶ πρὸ αὐτῆς ὄμιλον ἀνδρῶν καὶ ἵππων.

— Θὰ σταθῶμεν ἐκεῖ ὀλίγον, λέγει ὁ ἀξιωματικὸς.

— Μάλιστα, μάλιστα, ἀπαντᾷ ὁ ἀμαξηλάτης, ὅστις ἀληθῶς ἐγνώριζε τὰ πράγματα περισσότερον παρ' ὅτι ἐφαίνετο, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ διασκεδάσῃ ἐκ τῶν προτέρων τοὺς μικροὺς φόβους τῶν πελατῶν αὐτοῦ.

Ἦτο ὁ σταθμὸς ἐκεῖνος τῶν ὄροφυλάκων εὐρύχωρος καλύβη, ἐνθα εὕρισκον ἄσυλον ἄνθρωποι καὶ ζῶα, οἱ τρεῖς ἢ τέσσαρες ἵπποι τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῶν ὑπαρχηγῶν. Ἐμπροσθεν τῆς θύρας ἴστατο ἡδὴ ὁ ἀρχηγὸς μετὰ δύο ἀνθρώπων του, νέος τριακοντούτης περὶπου, ἠλιοκαὴς τὴν ὄψιν, στερεὰς κατασκευῆς, σοβαρὸς τὴν στάσιν καὶ μὲ βλέμμα ὑπερήφανον, μὲν ἰσχυρὸς τὸν βαθμόν, ἀλλὰ μὲ βλέψεις ἀνεξαρτήτου ἀρχηγοῦ. Ὁ σύντροφός μου ἦτο ὑπολοχαγός, ἰστάμενος οὕτω μίαν σπιθαμὴν ὑψηλότερα ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ καὶ περιπλέον δέκα σπιθαμὰς ὡς ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ σταδίου τῆς προαγωγῆς.

Ἐνῶ ὁ ἄλλος ἦτο ὑπαξιωματικὸς τῆς εὐκαι-

ρίας, μόνον καλὸς διὰ τὴν φρούρησιν τοῦ ὄρου· περιττὸς ὅτε τὸ βουνὸν θὰ ἦτο πλέον ἀσφαλὲς ἄνευ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ τῶν ἀνθρώπων δὲν συνίστατο εἰς τὸν βαθμόν. Εἰς τὴν θεὰν τοῦ ἀξιωματικοῦ μου ὁ ἄλλος ἔλαβε μετὰ τῶν ἀνθρώπων του στάσιν στρατιωτικὴν καὶ ἔφερε σέβας πρὸς τὸν ἀνώτερον αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦ ὄρεινοῦ λοχίου καὶ ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ ἐθέριζον ἤδη τὸν ἀστικὸν ἀξιωματικόν. Πρῶτος ἔλυσε τὴν σιωπὴν ὁ δεῦτερος, περιστρέφων ἐνταύτῳ ἓν σιγάρον ὅπως ἀποφύγῃ τὸ διαπερατικὸν ἐκείνου βλέμμα.

— Κρῖμα! νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἀσφάλεια εἰς τὴν ἡγεμονίαν, ἐπιθύρυσεν.

— Ὅχι παντοῦ, ὑπέλαθε ζωηρῶς ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς.

— Ναί, ἀλλὰ πρὸ δέκα ἡμερῶν ἀκόμη ἐλήστυσαν ἓνα ἀξίω... καὶ ἐφάνη ὡς γνωσιμαχῶν διότι ἐξεστόμισε τὸ πρᾶγμα.

— Ἀξιωματικόν, μάλιστα, συνεπλήρωσεν ὁ ἄλλος. Εἶνε ἀληθές; τὸ ἤκουσα καὶ ἐγώ.

— Ἀληθές δυστυχῶς.

— Καὶ πραγματικῶς τοῦ ἐπῆραν τὸ ξίφος;

— Χμ! φαίνεται.

— Διάβολο! ὑπέλαθεν αὐστηρῶς πλέον ὁ ὄροφυλάξ· δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ δώσῃ. Καὶ ἐτόνισε τὴν τελευταίαν λέξιν

— Ναί μὰ...

— Τί μὰ...

— Ἦσαν πέντε καὶ ἦτο εἰς, ἦτο δὲ καὶ μετὰ τῆς κυρίας του.

Ὁ ὄροφυλάξ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ὡς δυσπιστῶν, ἀλλὰ μὴ θέλων προφανῶς νὰ ἐπιμείνῃ περιπλέον.

— Ἀλλ' ἐδῶ πῶς εἶνε; ὑπάρχει ἄρα γε ἀσφάλεια; προσέθηκεν ἐρωτῶν ἀκόμη ὁ ἀξιωματικὸς.

Ἡ φιλοτιμία τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ὄροφυλάκων ἐκεντήθη.

— Εἰς τὴν περιφέρειάν μου δύνασθε νὰ ταξιθεύσητε ὅπου θέλητε, ἀπήντησεν. Ἐγὼ φυλάγω τὸ βουνὸν αὐτό, κύριε ἀξιωματικέ.

— Σίρμπιν λί σί; (Εἶσαι Σέρβος;) ἠρώτησεν αὐτὸν ἐπὶ τέλους μετὰ περιεργείας ὁ ἀξιωματικὸς.

— Νιέ! ἄς σὰμ Τσερναγόρσκη. (Ὅχι, εἶμαι Μαυροβούνιος).

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εὐλαθῶς, ἐχαίρησεν, ἐπέθηκεν τῆς ἀμάξης καὶ ἀπήλθομεν. Ἦτο πλέον φαιδρός. Εἶχεν ἐξασφαλισθῆ τῶντι καὶ δὲν ἐφοβείτο τὴν ἀπώλειαν τοῦ ξίφους του, τὸ ὅποιον ἔστυρεν ἀρειμανίως ἔπειτα εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Τρεστενίχ, καὶ ἐδιχοτόμησε γενναίως μίαν σαύραν, ἥτις εἶχε τὴν προπέτειαν νὰ διέλθῃ πρὸ τῶν βλεμμάτων αὐτοῦ.

Τὸ Τρεστενίχ τοῦτο, κείμενον εἰς τὸ μέσον περὶπου τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ Ρουτσούκιον, εἶνε ἐν

ὄνομα ἀρετὰ κακώτροπον τφόντι, ἀλλὰ μόνον ὄνομα· ἄλλως τὸ καλούμενον οὕτω χωρίον οὐδὲ φαίνεται ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκεῖνου ἔνθα σταματᾷ ὁ διαβάτης. Ὁ σταθμὸς γίνεται εἰς χάνιον τι ἐπινοούμενον τὸ χάνι τοῦ Τρεστένικ, ὅπερ ἐνθυμεῖται τις ὡς ὑπάρξαν καὶ αὐτὸ γενικὸν στρατηγεῖον τῶν Τούρκων ἐπὶ τοῦ ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου καὶ σχόν τότε καὶ τηλεγραφεῖον, ὅθεν ἐλήφθησαν οὐκ ὀλίγα τηλεγραφήματα χρονολογούμενα « Ἐκ τοῦ χανίου τοῦ Τρεστένικ ». Ἐπὶ τῶν περαιτέρω ῥάχων βλέπει τις ἔτι τὰ λείψανα τουρκικῶν χαρακωμάτων ἐντὸς τῶν ἄγρων. Εἶνε τέλος ὁ ἔσχατος ἐσωτερικὸς σταθμὸς καὶ μετ' αὐτὸν ἄρχεται τις ἤδη βλέπων μακρόθεν τὸ θολὸν ρεῦμα τοῦ Δουναβῆος διολισθαίνον ἀνεπαίσθητον ἐντὸς τῶν χθαμαλῶν αὐτοῦ ὄχθων. Ἡ ζωή, ἥς τὰ ζωηρότερα ἴχνη φαίνεται τις ὡσεὶ ἀπολέσας ἀπὸ τοῦ Τυροῦλου, ἄρχεται ὡσαύτως ἀναγεννωμένη ἔμπροσθεν τοῦ Ρουστσοῦκιου. Κατ' ἀρχὰς ἀντιπροσωπεύουσιν αὐτὴν οἱ στρατιῶται, τῶν ὁποίων μοῖρα στρατωνίζεται ἐν Ρουστσοῦκιῳ καὶ τῆς ὁποίας τὸ μηχανικὸν τάγμα ἐνησχολεῖτο κατ' αὐτὰς εἰς γυμνάσια κατασκευῆς ὄχρωμάτων. Καθ' ἣν ὥραν φθάνομεν παρ' αὐτὰ οἱ στρατιῶται ἀπέρχονται ἤδη κατ' ἀποσπάσματα εἰς τοὺς στρατῶνάς των, καὶ ὁ ταξειδεύων παρ' ἐμοὶ ἀξιωματικὸς ὀρέπει ἤδη δαφιλεῖς στρατιωτικῶς χαιρετισμούς, τοὺς ὁποίους δέχεται καὶ ἀποδίδει μετὰ τῆς μεγαλειότηρας σοβαρότητος καὶ μετὰ προφανοῦς αὐταρσεκείας, ἐνῶ στρέφεται ἐκ διαλειμμάτων πρὸς τὸν παρακαθήμενον ὡσανεὶ ἀπέτεινε τὴν σιωπηλὴν ἐρώτησιν « Ἐ! βλέπεις ποῖος εἶμαι ἐγώ; » εἰς ἣν κάλλιστα ἠδύνατό τις ν' ἀπαντήσῃ· « Αἶ! ἔξυρω ποῖος εἶσαι ». Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἄλλος ἠδύνατο νὰ καυχῆθῃ: « Ἄς σὰμ Τσερνογόρσκη! » Ἄλλ' ἤμεθα ἤδη παρὰ τὸ Ρουστσοῦκιον καὶ δύναται νὰ σοβαρευθῆται τις ἀσφαλῶς πλέον, ἔστω καὶ Βούλγαρος ἀξιωματικὸς. Μετ' ὀλίγην ὥραν θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀπολύσῃ τὸν ζωστήρα τοῦ ξίφους του, τὸ ὅποῖον εὐτυχῶς διεσώθη πλέον, καὶ ν' ἀφήσῃ αὐτὸ ἐλεύθερον συρόμενον καὶ κροτοῦν διὰ τῶν λιθοστρώτων τῆς ὁδοῦ. Διὰ τρόπον κομποπρεποῦς ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ ξενοδοχείου μοὶ δίδει τὴν χεῖρα, κεκρυμμένην ἐν τῷ χειροκτίφ, ἀναλαμβάνει σχῆμα γωνιώδες καὶ μοὶ ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας του: « Συνεταξειδεύσαμεν τόσον ὥραϊα! Θὰ συναντηθῶμεν πάλιν ». Αὐτὸ πλέον ἦτο περιττὸν ὀλίγον. Ἐξωδεύσαμεν ἤδη ὅλα τὰ γαλλικά μας, κεκαρυκευμένα τὰ μὲν διὰ τουρκικῶν ὀλίγων, τὰ δὲ καὶ διὰ βουλγαρικῶν λέξεων, διετρέξαμεν τὸ δάσος τῆς Μπέλλας, ἐφνεύσαμεν μίαν σαύραν, — μολονότι ἐγὼ δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ἀθῆος εἶμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δυστυχοῦς θύματος· συνεμερίσθη τὸς στρατιωτικὸς χαιρετισμὸς του, μοὶ ἐρρόφησε τέλος ἐν ποτῆριον ζύθου καὶ ἤδη πορευέσθω ἐν εἰρήνῃ. Ἰσως σήμερον εἶνε λοχαγός, αὔριον ταγματάρ-

χος ἢ συνταγματάρχης, ἀλλὰ θὰ ἔχῃ πάντοτε τὴν ἀνάγκην ἐνὸς Ρώσσου στρατηγοῦ καὶ ἐνὸς Μαυροβουνίου ὀροφύλακος ἵνα προφυλάττῃ τὸ ξίφος του ἀπὸ τῶν ληστῶν — ὁ φοβερός σαυροκτόνος.

Καὶ τώρα — γνωρίζετε τὸ Ρουστσοῦκιον ὅσοι ἐταξειδεύσατε εἰς Ρουμανίαν διὰ Βάρνης. Ἐκεῖ ὅπου ὁ Δουναβὶς κάμνει μίαν τῶν πολλῶν αὐτοῦ στροφῶν, ἐπὶ ὄχθης ὑψηλοτέρας τοῦ ἐδάφους τῶν κοινῶν παραδουναβίων πόλεων, ὡς Τοῦροκος ἐπικαθήμενος ἐπὶ ὑψηλοτέρου ἀνακλίντρου καὶ θέλων νὰ ἔχῃ τὰ πάντα ὑπὸ τὴν ἐμφάνειαν τοῦ βλέμματος αὐτοῦ ἐγείρεται νωχελῆς ἡ πόλις αὕτη με πρόσωπον ὀθωμανικὴν καὶ βάθος βουλγαρικόν, μολονότι τὸ κέντρον αὐτῆς, ἡ καρδιά ἀκριβῶς καὶ ἡ κυριώτερα ἀρτηρία φέρει τὰ χρώματα ὄλων τῶν ἐθνῶν καὶ τὴν ὄρεξιν ρουμανικοῦ ἐδάφους, ὅπου κυλιέται ἡ βλαχικὴ ἐλευθερία τῶν ἠθῶν. Πρόθῃκα ἐτῶν ἡ κυριώτερα αὕτη ἀρτηρία, διελαύνουσα σήμερον δι' ὅλης τῆς πόλεως καὶ παράλληλος τῷ ποταμῷ, δὲν ὑπῆρχε πράγματι ἢ δὲν εἶχε τοῦλάχιστον τὴν σημερινὴν αὐτῆς μορφήν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Μιδοχὰτ πασσᾶς — εἶνε ἡ τρίτη φορὰ καθ' ἣν σημειοῦται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλὰ προκειμένου περὶ Βουλγαρίας δὲν δύναται τις νὰ μὴ τὸ ἀναφέρῃ καὶ πολλάκις — διοικῶν τὴν Βουλγαρίαν ἠθέλησε νὰ ἔχῃ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ του τὴν κεντρικὴν ὁδὸν εὐπρόσωπον. Συγκαλεῖ τὸ διοικητικὸν αὐτοῦ συμβούλιον καὶ θέτει τὸ ζήτημα ἐπὶ τοῦ τάπητος περὶ ρυμοτομήσεως τοῦ μεγάλου ὁρόμου. Οὐδεὶς εὐρίσκει ἐπιχειρήματα πρὸς καταπολέμησιν τῆς προτάσεως αὐτοῦ. Εἰς Ἕλληνα μόνον ἐκ Μακεδονίας, ὁ κ. Ἀγόρας, ἀνθίσταται καὶ χαρακτηρίζει τὸ μέτρον ὡς αὐθαίρετον ὑφ' οὗς ἐτέθη βροῦς. Ὁ πασσᾶς οὐδόλως ἀντιτείνει, διαλύει μόνον τὴν συνεδρίασιν καὶ ζητεῖ νὰ μεταπειθῇ ἔπειτα τὸν ἀτίθεσον Ρωμηὸν ἰδιαιτέρως. Ἀμετάπειτος ὁ κ. Ἀγόρας. Τὴν ἐπιούσαν τὸ συμβούλιον συνεδριάζει, ἀλλ' ἄνευ τοῦ δυσπειθοῦς του μέλους, ὅπερ εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τοῦ Ρουστσοῦκιου· ἡ ἀπόφασις λαμβάνεται, ἡ ἐκτέλεσις ἄρχεται ἀμέσως καὶ ἐντὸς ἐνὸς ἔτους τὸ πολὺ, ὁ πασσᾶς καὶ ὁ Ρωμηός, ὅστις εἶχεν ἐπανέλθει τὴν ἐπιούσαν τῆς ληφθείσης ἀποράσεως, ἠδύναντο νὰ διεκλύνωσι διὰ τῆς ρυμοτομηθείσης λεωφόρου, τὴν ὁποίαν ἐὰν ἐπλασεν ἡ αὐθαίρεσις, ἀλλ' ἀπολαμβάνει οὐδὲν ἤττον ὁ πολιτισμὸς. Ἡ ὁδὸς εἶνε τώρα εὐρωπαϊκὴ, βλαχικὴ, βουλγαρικὴ, ἐλληνικὴ, τουρκικὴ, εἶνε ὅ,τι θέλετε, ἀλλ' εἶνε εὐρυτάτη καὶ εὐπρόσωπος. Οἱ βούλγαροι ἔχουσιν ἐπ' αὐτῆς τὸ ἡγεμονικὸν των μέγαρον, οἱ Ἕλληνες τὴν ἐκκλησίαν των, οἱ Ρουμοῦνοι τὰ ἀμφιβόλου χαρακτηρισμοῦ οἰκῆματά των, ὅλοι οἱ ἔμποροι τὰ καταστήματα αὐτῶν καὶ οἱ κάτοικοι τὴν μεγάλην ἀρτηρίαν καὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν. Ἐκ τοῦ ἄλλου πρὸς βορρᾶν ὁ Δουναβὶς κυλιέται κάτω τὸ θολὸν του ρεῦμα. Μικρὸν τι βουλεθάρτον, οὕτως

θέλουσι νὰ ὀνομάζωσιν αὐτὸ οἱ κάτοικοι, περιθῆει τὴν γωνιαίαν ἄκραν ἣτις σχηματίζεται ἐκ τῆς λεωφόρου καὶ παραλλήλου πρὸς τὸν ποταμὸν ὁδοῦ πρὸς τὸ δυσμικὸν τῆς πόλεως· πρὸς τὴν ἄλλην ἐκβολὴν αὐτῆς, τὴν ἀνατολικήν, εἶνε ὁ κεντρικὸς σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου Βάρνης. Τὸ ἀρκτικὸν τῆς πόλεως περιστοιχίζει καὶ περιρρέει ὁ Δούναβις, τὸ μεσημβρινὸν ἡ ἀγροικία καὶ ἡ βαρβαρότης. Ἐν τῷ μέσῳ ἀκριβῶς πλημμυροῦσι τὸ ἐμπόριον, τὰ ἦθη καὶ αἱ βουλγαροβλαχικαὶ ἡδοναί. Πέραν ἐκεῖ ἐπὶ τῆς Ρουμανίας ἡ ὄχθη καὶ τὸ ἔδαφος φαίνονται χθαμαλώτερα, ἀλλὰ χλοερά ἤδη. Λέγουσιν ὅτι καὶ αἱ ἀπολαύσεις εἶνε σαφιλίστεραι. Ἐὰν θέλετε, διέλθετε. Τὸ ἐπ' ἐμοί, ἐκορέσθην ἤδη τῆς ὁδοῦ· ἐπιστρέφω πλέον εἰς Ἀθήνας.

Π. ΘΩΜΑ.

ΣΕΛΙΑΔΕΣ ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΟΥ

28 Αὐγούστου.

— Νὰ πάγω; νὰ μὴν πάγω;

Αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν ἀπήθυνα εἰς τὸν ἑαυτόν μου, ἀναγινώσκων εἰς τὰς σημερινὰς ἐφημερίδας τὰς ἐλκυστικὰς ἀγγελίας τῶν δύο σιδηροδρόμων μας διὰ τὸ πανηγύρι τῆς αὔριον. Ἐπειδὴ δὲ ἐβράδυνα νὰ λάβω ἀπάντησιν, ἐζήτησα τὴν γνώμην τῶν δύο φίλων μου, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων συνεβάδιζα. Ὁ εἰς μοῦ ἀπεκρίθη:

— Ἄ, βέβαια! πρέπει νὰ πᾶς θὰ εἶνε ὅλος ὁ κόσμος κάτω. Θὰ εἶνε ὥραϊα.

Ὁ ἕτερος: — Οὐφ, ἀδερφέ! ἔξερεις τί θὰ πῆ Ἀθηναῖκο πανηγύρι: Ὁλφ φέσι, φέσι, καὶ ἀσχημαίς.

Οἱ δύο φίλοι μου ἀρχίζουν φιλονεικίαν. Ὁ εἰς προσπαθεῖ νὰ σώσῃ τὴν ὑπόληψιν τῶν Ἀθηναϊκῶν πανηγύρεων, τὰς ὁποίας ἀνιλεῶς προγράφει ὁ ἕτερος, ἐπιχειρήματα προσάγονται ἐπὶ ἐπιχειρημάτων, ἐρευνῶνται αἷτια καὶ αἰτιατά, ἀλλ' οὐδεὶς κατορθοῖ νὰ πείσῃ τὸν ἕτερον. Ἐν τῷ μεταξύ ἐγώ, ὅστις δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀναμιχθῶ εἰς τὴν συζήτησιν, καθ' ὃ εἰς οὐδεμίαν ἀξίαν λόγου ἀθηναϊκὴν πανηγύριν ἔτι παρερρεθῆς, ἀποφασίζω νὰ παρουσιασθῶ ὡς διαιτητῆς, ἀναγγέλλων τοῖς διαμαχομένοις, ὅτι, ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, πρέπει αὐριοῦν νὰ ὑπάγω ἐκεῖ, ὅπως ἰδίους ὄμμασιν ἀντιληφθῶ τῆς λύσεως τοῦ περιπλόκου ζητήματος.

Καὶ θὰ ὑπάγω βέβαια. Πιστεύω ὅτι ἐφέτος ὡς ἐκ τῶν ἐξαιρετικῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ἅτινα οὕτως ἐπίδεικτικῶς τίθενται εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, ἐξαιρετικὴ θὰ εἶνε καὶ ἡ κίνησις τῶν φιλεόρτων. Εὐτυχεῖς Ἀθηναῖοι! τρεῖς σιδηροδρομικαὶ ἐταιρίαι ἀμιλλῶνται σήμερον διὰ προγραμματικῶν καὶ μεγαλοχημῶν δημοσιεύσεων, ὅπως σᾶς προσελκύσωσι! Καὶ ἀκόμη τί σᾶς ἐπιφυλάττει τὸ μέλλον! Φαντασθῆτε ὅτι τοῦ χρόνου εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν προσφιλεῖ σας πανηγύριν

τῶν Μεγάρων θὰ σᾶς μεταφέρῃ ὁ σιδηροδρόμος· ἐνῶ διὰ τὰς ἀτυχεῖς ἐπαρχίας βραδύνει ἔτι τὸ φῶς τῆς προόδου, καὶ θὰ λειτουργῶσιν ἐν αὐταῖς ἐπὶ πολὺ ἴσως αἱ παλαιαὶ παραδόσεις, τὰ σεσαθρωμένα δηλονότι καὶ ὑπερτετιμημένα ἀμάξια, ὡς μέσα μεταγωγικά, τὰ κάρρα, φοικωδῶς ἀνατινασόμενα, αἱ ἡμίονοι, λακτίζουσαι, οἱ ὄνοι, ρεμβάζοντες, οἱ βαδίζοντες πρὸς τὴν πανηγύριν πεζοὶ καὶ γυμνόποδες σὺν γυναίξϊ καὶ τέκνοις, — τᾶμα, τὸ ὁποῖον κατ' ἔτος ἐκτελοῦσι πρὸς τὸν πανηγυρίζοντα ἄγιον, — τὰ καίκια καὶ οἱ ντε-Μάληδες. Εἰς μέρος τι τῆς Εὐβοίας, κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων τελεῖται πανηγύρις, μεθ' ἧς ἐπικοινωνοῦσι διὰ θαλάσσης. Τὴν παραμονὴν ἀκούει' ἐν Χαλκίδι ἡ ὀξεῖα φωνὴ τοῦ κήρυκος, περιερχομένου τὴν ἀγοράν, καὶ καλοῦντος τοὺς κατοίκους νὰ σπεύσωσι τὴν δεῖνα ὥραν εἰς τὸ δεῖνα πλοῖον, ὅπερ ἀναχωρεῖ διὰ τὴν πανηγύριν. Πρὸ ἐτῶν μάλιστα, — ἀγνοῶ ἂν διατηρεῖται ἔτι τὸ λεκτικὸν ἰδίωμα, — ὁ κήρυξ ἐκάλει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ πλοῖον « ποῦ εἶνε ἐτοιμοὶ νὰ πάη' εἰς τὴν κυροῦλα. . . τὴν Ἄγν' Ἀνάργυρον! » Οὕτως ἡ τριάς τῶν ὁσίων πατέρων συνεχωνεῦθη ὑπὸ τῶν εὐλαβῶν εἰς θηλυκὴν ἄγίαν μονάδα, ἀποτελέσασα ἴσως ἐν ἐκ τῶν χιλίων ἐπιπέτων, ὑφ' ὧν, κατὰ τὰς περιστάσεις, περικοσμεῖται ἡ Παναγία.

29 Αὐγούστου.

Θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ ἀναγγείλω εἰς τοὺς δύο φίλους μου ὅτι οὔτε ὁ εἰς οὔτε ὁ ἄλλος ἔχουσι τόσῳ δίκαιον, ὅσῳ νομίζουσι, ὅτι ἔχουν. Ἡ φυσιογνωμία τῆς σημερινῆς ἐξοχικῆς ἐορτῆς ἦτον ἀρκετὰ ζωηρά, ὥστε νὰ ἐξαγάγῃ τις ἐξ αὐτῆς θετικὴν γνώμην. Λοιπὸν ἡ γνώμη μου εἶνε, πρῶτον: ὅτι εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς πανηγύρεις δὲν ἀρκεῖ νὰ συναθροίζηται ὁλος ὁ κόσμος, διὰ νὰ περναῖ κανεὶς ὥραϊα. Διὰ νὰ κατέλθῃ ἐκεῖ πέραν ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος, οὔτινος ἐλάχιστον μέρος ἀπέτελουν καὶ ἐγώ, ἐβασανίσθη ἀναμμένων ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς — Πελοποννήσου τὴν ἀμαξοστοιχίαν, ἀκατανοήτως βραδύνουσαν τὸ διπλάσιον σχεδὸν τῆς ὀρισμένης ὥρας, καὶ οὐδὲν ἀναιρῶτερον τῆς τοιαύτης προσδοκίας, ὑπὸ φθινοπωρινὸν μελαγχολικώτατον οὐρανόν, ἀπειλοῦντα βροχὴν, ἐπαυξάνοντα μέχρις ἀγανακτήσεως τὴν ἀνίαν ἢ δίψα τῆς διασκεδάσεως σβύνεται ἀπὸ τὸ ὑφάλμυρον αὐτὸ νερόν τῆς προσδοκίας, καὶ ἀπομένει μόνον ἡ πικρὰ συναίσθησις τῆς ματαίας δαπάνης τοῦ εἰσιτηρίου, τὸ ὁποῖον ἀπομένει ρικνούμενον εἰς τὰς χεῖράς σας. Διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ βαγόνια τοῦ σιδηροδρόμου ὁλος αὐτὸς ὁ κόσμος, ὁ κουρασμένος καὶ ἡγριωμένος, ἐτέλει ἔφοδον ἀγρίαν καὶ συνήπτεν ἀγῶνας πάλης, καὶ γρονθοκοπημάτων· περιρρέμενος δ' ὑπὸ ἰδρώτος, κινδυνεύων ὑπὸ τῆς ἀσφυξίας, ἀπεβιβάζετο εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Ῥέντην, κατὰ